

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Julkisen talouden näkymät muuttuneessa maailmanpoliittisessa tilanteessa

Mikko Spolander, ylijohdaja
31.5.2022

1. Talouden suorituskyky asettaa raamin julkiselle taloudenpidolle.
2. Talous toipuu koronasta ja sodasta, mutta kasvunäkymä jää vaisuksi, julkinen talous alijäämäiseksi ja velka kasvaa.
3. Julkisessa taloudessa on rahoitusvaje suhteessa tarpeeseen. Jotta julkinen taloudenpito olisi vakaata ja uskottavaa, se pitää sovittaa talouden suorituskyvyn asettamiin raameihin.
4. Akuutti tilanne vaatii toimia, mutta jokaisen euron käyttö on harkittava tarkoin.
5. Usean samanaikaisen rakennemuutoksen vyyhti haastaa meitä toimimaan.

Talouden suorituskyky asettaa raamin julkiselle taloudenpidolle

- Julkisen taloudenpidon lähtökohtana on turvata julkisen sektorin rahoitus ja valinnan mahdollisuudet pitkällä aikavälillä – talouteen ja taloudenpitoon liittyvät riskit huomioon ottaen.
 - Julkinen taloudenpito palvelee kansalaisia ja yhteiskuntaa vain, jos se on perustaltaan vakaata ja uskottavaa.
- Jotta julkinen taloudenpito olisi vakaata ja uskottavaa, se pitää sovittaa talouden suorituskyvyn asettamiin raameihin.
 - Kohentamalla talouden – ml. julkinen sektori – suorituskykyä myös julkisen taloudenpidon raami laajenee.
- Pitkällä aikavälillä talouden suorituskyvyn – työllisyyden, tuottavuuden, kilpailukyvyn – määrittävät rakenteelliset tekijät.

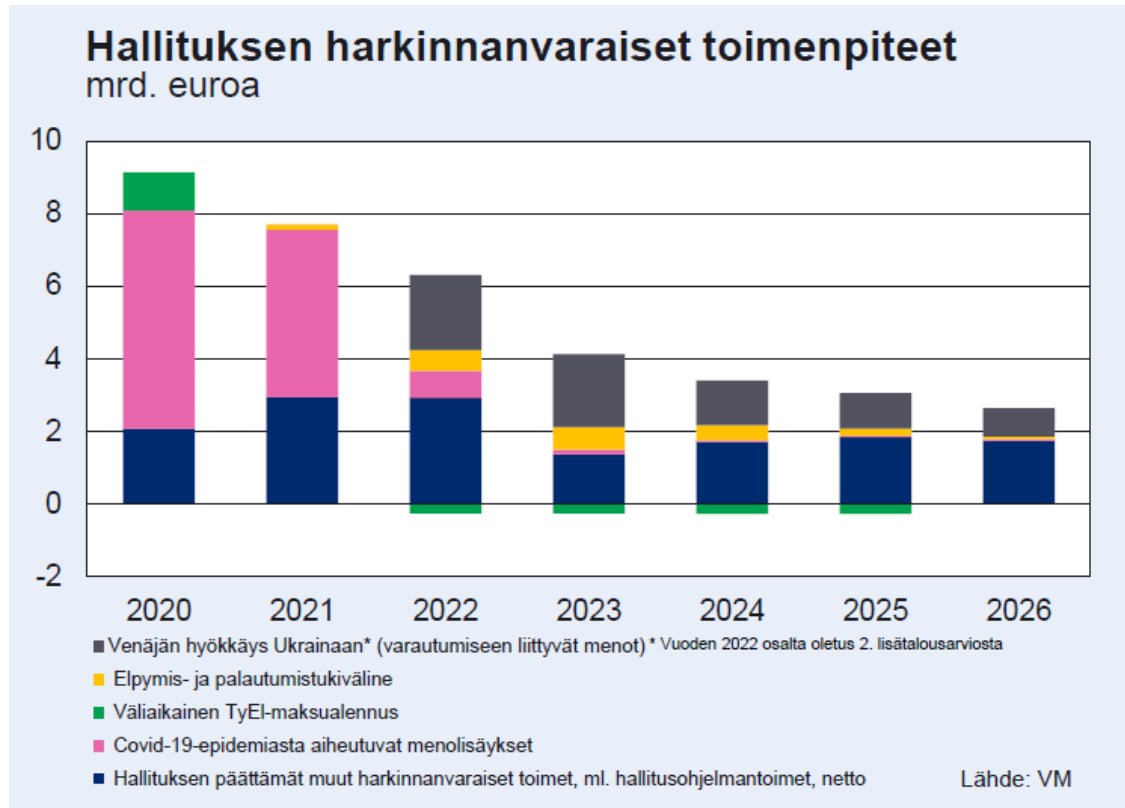
Talous toipuu koronasta ja sodasta, mutta kasvunäkymä jää vaisuksi, julkinen talous alijäämäiseksi ja velka kasvaa

	2020	2021	2022	2023-2026
BKT:n määrän muutos, %	-2,3	3,5	1,5	1,4
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,3	2,2	4,0	1,9
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto, % BKT:sta	-5,5	-2,6	-2,2	-1,7
Valtionhallinto	-5,5	-3,2	-2,9	-2,5
Paikallishallinto	-0,1	-0,3	-0,6	-0,5
Hyvinvointialueet				-0,2
				2026
Työllisyysaste, %	70,7	72,2	73,0	74,5
Julkisyhteisöjen velka¹, % BKT:sta	69,0	65,8	66,2	69,9

¹ EDP-velka

Lähteet: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö

Väliaikaisten toimien päättyminen vahvistaa julkista taloutta, tuoreet päätökset lisämenoista heikentävät sitä

- Covid-19 epidemiaan liittyvien määräaikaisten menojen väheneminen vahvistaa julkista taloutta 2022.
- Hallitusohjelmaan liittyvien määräaikaisten menojen päättymisen vahvistaa julkista taloutta 2023.
- Lisämenot, joista hallitus päätti huhtikuussa, heikentävät julkista taloutta 2022-2026:
 - turvallisuus,
 - pakolaisten vastaanottaminen,
 - huoltovarmuus,
 - pakotteista aiheituvan kustannusten nousun korvaaminen,
 - yhteiskunnan kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvat tuet ja investoinnit.

Monia mahdollisia syitä lipeämiselle perusuralta

Bruttokansantuote 2021-2024, muutos, %

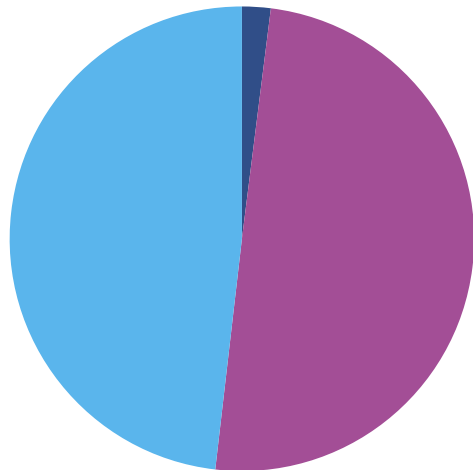

- Sota, pakotteet ja vastapakotteet laajenevat, luottamus heikkenee, säästämistä nousee, inflaatio kiihtyy, ostovoima heikkenee.
- Inflaatio pitkittyy ja käynnistää hintojen ja palkkojen kierteen ja korot nousevat nopeammin.
- Covid-19-epidemia kiihtyy ja rajoitukset otetaan käyttöön uudelleen.
- Elpymis- ja palautumistukiväline ja nopeutettu vihreä siirtymä saattavat matkaan odotettua enemmän investointeja.

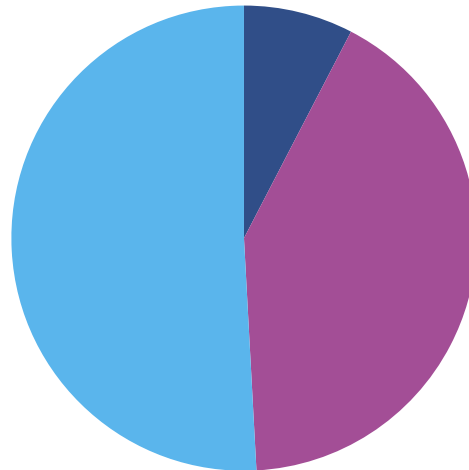
Jotta julkinen taloudenpito olisi vakaata ja uskottavaa, se pitää sovittaa talouden suorituskyvyn asettamiin raameihin

Julaiset menot osuus kokonaismenoista

2019

2040*

■ Korkomenot ■ Muut menot ■ Sosiaali- ja terveystaloudet (pl. TyEL)

**Perustuu skenaarioon, jossa julkisten menojen (ml. korkomenot) BKT-suhte ei kasva, eikä sote-palveluiden menojen kasvua hillitä.*

Sosiaali- ja terveystaloudiden menot kasvavat koko ajan nopeammin kuin menot keskimäärin. Korkomenojen kasvu kiihtyy, kun velan määrä ja korot nousevat.

Miten menojen kasvu pidetään talouden suorituskyvyn asettamassa raamissa, kun

- myös opetuksen, tieteen, tutkimuksen ja kehityksen ja liikenteen puolesta puhuvat tuntuvat odottavan lisää rahaa,
- sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen suunnattuja menoja tuskin varaudutaan ainakaan pienentämään tulevaisuudessa,
- vihreän siirtymän odotetaan yleisesti vaativan vauhdittuakseen julkista rahaa?

Akuutti tilanne vaatii toimia, mutta jokaisen euron käyttö on harkittava tarkoin

Suomen 10 v. korko on noussut ripeästi, mikä haastaa harkitsemaan velkaeurot huolella.

JTS:n pohjalla olevan VM:n ennusteen oletusten kiinnittämisen jälkeen korot ovat nousseet lisää.

Velanhoitokustannusten nousu pienentää finanssipolitiikan liikkumatilaa.

1 %:n yleinen korkotason nousu kasvattaisi korkomenoja 1 mrd. eurolla kehyskauden lopulla ja 1,6 mrd. eurolla 2030 alussa.

Vihreän siirtymän toimia kohdentuu aloille, joille kohdentuu myös RRF-rahoitusta.

Tuotantopanosten saatavuusongelmat ja niiden kohonneet hinnat voivat jatkossa rajoittaa tuotantomahdollisuuksia.

Julkisen sektorin kysyntätoimien lisääminen nostaisi hintoja ja syrjäyttäisi yksityistä kysyntää.

Erityisesti rakentaminen, infrarakentaminen sekä digi- ja vihreä siirtymä.

Akuutti tilanne vaatii toimia, mutta jokaisen euron käyttö on harkittava tarkoin

Ei tule tukea toimintaa, joka toteutuisi myös ilman valtion lisäkannusteita.

Esim. polttoaineiden hinnat toimivat itsessään kannusteina luopua fossiilisen energian käytöstä.

Olemassa riski veroeurojen tehottomasta käytöstä.

Saammeko valtion panoksilla aikaiseksi sellaista vaikuttavuutta, joka ei muuten syntyisi?

On syytä huolella tarkastella, mitkä ovat ne ongelmat, joita olemme ratkaisemassa.

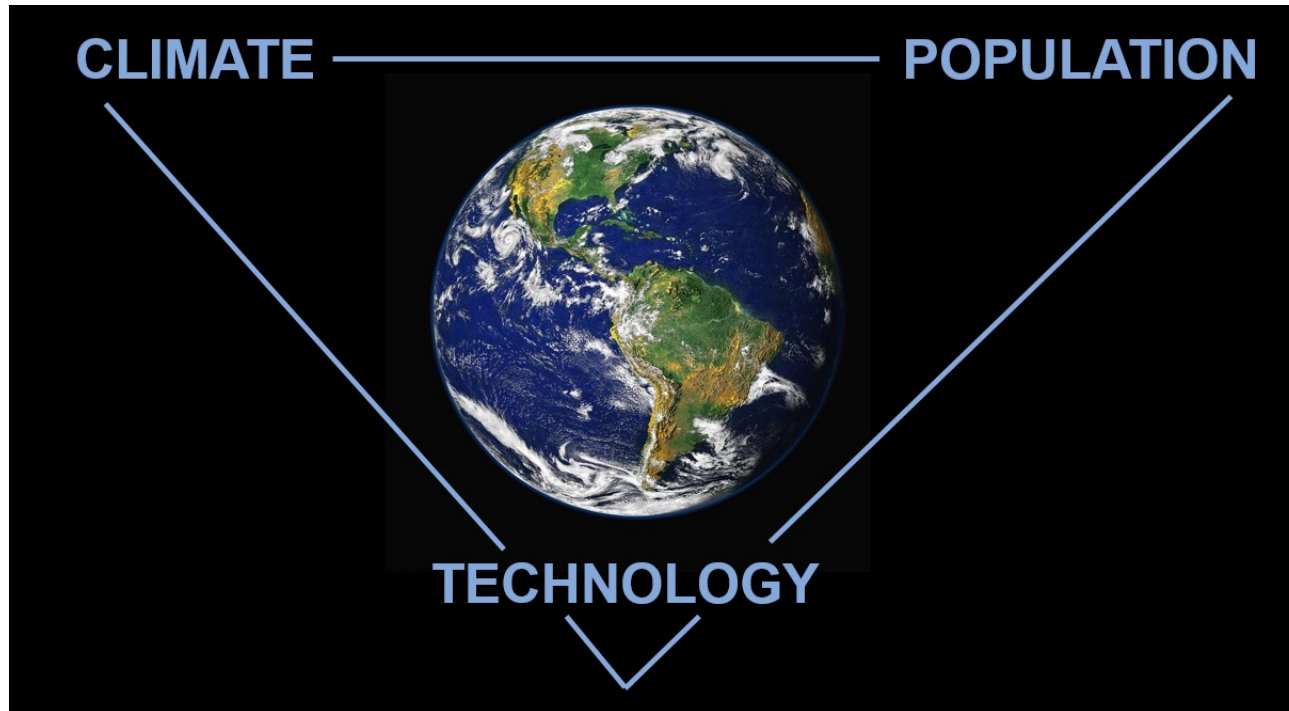
Sodan lopettamiseksi tehtävillä toimilla tulee olemaan vaikutuksia sekä yrityksille, että kotitalouksille.

On arvioitava, missä asioissa valtion tulee ottaa roolia. Ja löydettävä myös ratkaisuja, jotka eivät vaadi velkaeuroja.

Kaikkea ei voida kompensoida ja tuettavia kohteita pitää pystyä priorisoimaan.

Usean samanaikaisen rakennemuutoksen vyyhti haastaa meitä toimimaan

- Venäjän hyökkäyssota ja Venäjän markkinan sulkeutuminen;
- Koronan jättämien jälkien korjaaminen;
- Väestörakenteen muutos, maassa muutto ja maahanmuutto;
- Ilmaston muutos, luontokato, niiden torjuminen ja niihin sopeutuminen;
- Teknologian ja työn muutos.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Mikko Spolander
Osastopäällikkö, ylijohdaja
Puh. 02955 30006
mikko.spolander@vm.fi
www.vm.fi
@MikkoSpolander